

Véleményem szerint

SZENTE FERENC
az Országos
Széchenyi
Könyvtár,
Könyvtártudományi
és Módszertani
Központ
igazgatója

1984. január 1. óta a tanácsi közművelődési könyvtárak hálózatában sok kollégánknak okoz gondot, hogy a járások megszűntével, a városi nagyközségi regionális szerepkör alakulásának kezdeti állapotában ne kerüljön ebek harmincadjára a szívós munkával felépített és még szívósabb igyekezettel mostanáig karbantartott falusi könyvtári mezőny. Mert nincs még olyan messze az az élményünk, hogy elfeledhettük volna: a gazda szerepcseréje a hajdani járási tanácsok és a városi tanácsok között némelyik helyen a járás gondozásának a megkérdőjelezésével járt együtt az új gazda oldaláról, az illetékesség megkérdőjelezésével a gondozott oldaláról. Akkor azonban még közel volt a régi isten, a „hivatal”, a megyei igazgatás meghosszabbított karja, az apró nép érdekeinek képviselője, és az új „tulaj”, a városi vagy a nagyközségi tanács az intő szó nyomán igazodott a hagyományokhoz. A központi könyvtárak nevük meghosszabbításával (városi-járási könyvtár, nagyközségi-járási könyvtár) kifejezték az új gazdához való tartozást is, és az eredeti (helyi és területi) funkció továbbvitelét is. Most kiélezettebb a helyzet. Már készülnek

az új névtáblák, s ezekről hiányozni fog a „járási” jelző. Ám balgaság volna, ha a jelzővel együtt hiányozna a szerepből a regionális funkció is.

Szerencsére a közigazgatási reform „próba-futtatása” — a „városkörnyéki” szerep gyakorlaltatása tucatnyi helyen az országban — a könyvtári tapasztalatok gyűjtését is lehetővé tette. A (városi, illetve nagyközségi) központi könyvtár, mint első az egyenlők között ellátta, elláthatta hálózati-módszertani feladatait, kifejleszthette — ha pénze bírta — az ellátórendszert.

Baj csak ott van és lesz, ahol a központi könyvtárnak mostanáig nem volt regionális szerepe. Ezek között vannak régi, korábban visszafejlesztett járási könyvtárak, de vannak új kijelölésű központi települések is, egy-két fős könyvtárral, ám nem kis „környékekkel”.

Mi legyen ezekkel? Decentralizáljuk a hálózati-módszertani gondozást, igazítsuk az új divathoz az ellátási rendszer fazonját — ami pénzt, létszámfejlesztést kíván —, vagy erősítsük magunkat a régi bázisainkon a szolgáltatási képesség dolgában, és vállaljanak a bejáratott, tapasztalt „régii iparosok” felelősséget az újak, a kisebbek területéért is? Egyszerű volna azt mondani, hogy az utóbbi látszik ésszerűnek: a városkörzetek között is lehetséges elvszerű munkamegosztás, közös teherviseléssel (szállítóeszköz vásárlása, a személyzet bérének közös vállalása, osztozás bizonyos üzemelési-fenntartási költségeken az érdekeltség arányában).

Még egyszerűbb azonban azt mondani, hogy régi receptünk szerint kövessük az átszervezés irányát, vállalva, hogy az újoncok kopaszok lesznek eleinte, aztán majd kinő a hajuk: beletanulnak ők is a város és környéke szerepbe, és tíz év múlva ők is lesznek olyan jók, mint a mostani rosszak.